

Κι ο ήλιος όρθιος

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΠΟΥΡΑ*

ΜΑΡΙΑ ΛΑΪΝΑ, *Ό,τι έγινε / άνθρωποι και φαντάσματα*, εκδόσεις Πατάκι, (πρόσφατη εκτύπωση Ιούνιος 2023), σελ. 56

Ενα βιβλίο με απαλές απολήξεις μουσικών, νυχτερινών, μέσα στο καταμεσήμερο. Ακόμα κι ο Θάνατος είναι Φως. Αυτή είναι Ποίηση, αληθής χαρμολύπη, φιλοσοφημένη αποδοχή του αναπόφευκτου. Η ίδια η καταξωμένη ποιήτρια χαρακτηρίζει αυτό το βραβευμένο της πόνημα «ίχνη ποίησης» (σε μία ιδιόχειρη αφιέρωση). Είναι αφιερωμένο «Σε όλους όσοι με βοήθησαν σε δύσκολες στιγμές».

Το ποιητικό υποκείμενο (η ομιλούσα -σε πρώτο ενικό πρόσωπο- ποιητική φωνή) είναι αρσενικού γένους (με ελάχιστες εξαιρέσεις, όπως στη σελίδα 32). Αυτό επαυξάνει την εγγενή δραματικότητα, ενώ η εσωτερική διαλογικότητα πολλαπλασιάζει τις αφηγηματικές διαστάσεις ενός λόγου κρουστού, περιληπτικού, επαγωγικού, ειρωνικού, απελευθερωτικού. Εμφανείς οικειοκατικές προεκτάσεις σε περιγραφές τόσο συμπυκνωμένες, που θυμίζουν αρωματικά έλαια, αποτέλεσμα αποστάξεως πολλών στιγμών υγιούς απελπισίας (όσο η απελπισία μπορεί να είναι υγιής).

Το αρχικό ποίη, «Κανενός η αγάπη/ κανενός χαλιναρά», δηλώνει την πλήρη απομυθοποίηση των ερωτικών δεσμεύσεων που καθλώνουν τα άτομα σε έναν άεναο κύκλο εννοιών, επανορθώσεων, τύψεων... Ο Μπέκετ πανταχού παρών στην ποιητική της. Ορισμός τής ποιητικής διάρασης: «Τι βλέπεις; Είπα, πες μου κάτι ανύπαρκτο/ που βλέπεις/ να είπα, έναν τάρανδο/ να κατεβαίνει τον δρόμο,/ και περασμένο στο αυτί του ένα σκουλαρίκι/ α, είπα, εντάξει./ αυτό υπάρχει!» (σελ. 16).

Σύγκρουση *φαινέσθαι* και *φανιάζεσθαι* στην αμέσως επόμενη σελίδα 17: «Ω, Θε μου/ αυτός ο ουρανός είναι αληθινός». Πρωτότυπη φαλλική παρομοίωση, που παραπέμπει στην καταληκτική σκηνή του δραματικού αριστουργήματος του Κολλές, «Ρομπέρτο Τσούκο»: «κι ο ήλιος όρθιος σαν νύχι» (σελ. 19). Νεοπλατωνισμός, νεορομαντισμός, μαγικός ρεαλισμός, «θέατρο τού παράλογου», αρμονικά κωμωμένα και αφομοιωμένα.

Χωρίς να καταφεύγει στον κοινότοπο αναγραμματισμό «πδονή-οδύνη» πλάθει τον τίτλο «Όυτε πδονή ούτε πόνος» (σελ. 22). Ο αφηγητής ενίοτε λειτουργεί και ως διθαμεσολαβητής αβίων αισθημάτων. Επιτύμβια μοναχική στίλη δίχως επισκέπτες, στο ποίημα «Εξίλεωση» (σελ. 23).

Αν αθροίσουμε τους τίτλους και τους παραθέσουμε κατά λογάδια φτάνουμε ένα άλλο μετά-ποίημα. Ρυθμικές επαναλήψεις προδίδουν πολλαπλές επιστρώσεις σε ποιητική τοιογραφία παλιμνηστική (σελ. 25). Το αριστουργηματικό και νοσταλγικό «Μίλα μου σαν τη βροχή» τού Τεννεσσό Ουίλιαμς κρύβεται «Στην άκρη της βεράντας» (σελ. 27).

«Έζησα με αναίθεια [...] Ολόκληρη έζησα» (στη σελίδα 34 και στο οπισθόφυλλο). Η αγάπη για το χαρτί είναι η μόνη αγάπη που δεν τη συντρίβει ο Χρόνος (σελ. 36). Διαλογιστικός αναγραμματισμός (σελ. 37). Το «εαυτός» γράφεται «εαυτός» και ΔΕΝ διορθώνεται στην επανεκτύπωση. «Γ'λώττα λανθάνουσα...».

«Το τριζόνι» (σελ. 38): προ-αστικές, εξω-αστικές μνημονικές καταχωρήσεις/κατακωνιάσεις αναδύονται στο ποιητικό σκηνικό. Σείριος: εκεί όπου πάνε οι ψυχές (σελ. 43). Εσωτερίκευση τού εξωτερικού τοπίου (σελ. 44). Προφορικότητα αξιοσημείωτη με ενσωμάτωση φράσεων ή λέξεων τής αρχαίας. Πρωτότυπες παρομοιώσεις στη σελίδα 46: «ο ήλιος [...] σαν φοβισμένος βάτραχος», «οι χαζοί λόφοι» (προσωποποίηση).

Στο τελευταίο ποίημα, με τίτλο «Τι κρίμα», το βιβλικό ταλέντο ως τάλαντο επιστρέφεται χρησιμοποιημένο και αξιοποιημένο (σελ. 52).

* Ο Κωνσταντίνος Μπούρας είναι δρ Μεταφρασεολογίας και Θεατρολογίας